

Ткач І. О., Манукян А. Ж., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Лихова С. Я., д.ю.н., професор

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПЕЦІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ ЗА ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ОBOB'ЯЗКІВ В СФЕРІ АВІАЦІЇ В НЕНАЛЕЖНОМУ СТАНІ (СТ. 276-1 КК УКРАЇНИ)

Професійна діяльність осіб авіаційного персоналу пов'язана із неухильним дотриманням належного рівня безпеки польотів. Від безпеки польотів залежить функціонування повітряного транспорту, а також – життя та здоров'я членів екіпажу та пасажирів. Тому неналежне виконання правил польотів може призводити до катастроф: загибелі великої кількості людей та знищення цінного майна. Серед порушень вимог авіаційної безпеки особливе місце займає здійснення ними професійної діяльності під впливом алкогольних, наркотичних, психотропних та інших речовин.

У ст. 276-1 Кримінального кодексу України (далі – КК України) зазначено, що здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин – карається виправними роботами на строк до двох років або позбавленням волі на строк до трьох років [1].

Відповідно до ст. 50 Повітряного кодексу України (далі – ПК України) власнику свідоцтва про право на управління повітряним судном (далі – свідоцтво) забороняється провадити професійну діяльність, передбачену свідоцтвом та відповідними рейтингами, перебуваючи під впливом будь-якої психотропної речовини, що може призвести до нездатності належним чином здійснювати професійні функції з дотриманням встановлених вимог безпеки. Власник свідоцтва не може провадити діяльність, пов'язану з ризиком потрапляння під дію психотропних речовин. У разі встановлення факту вживання психотропних речовин, пов'язаного з ризиком, власник свідоцтва усувається від виконання своїх обов'язків та притягається до відповідальності згідно із законом. Окрім того, ч. 3 ст. 58 ПК України встановлює, що членові екіпажу забороняється виконувати свої обов'язки на повітряному судні, якщо він перебуває під дією будь-якого препарату, що впливає на працездатність або погано почувається, що може загрожувати безпеці польоту [2]. Згідно ч. 4 ст. 58 ПК України

членові екіпажу забороняється вживати алкоголь менш як за вісім годин до зазначеного часу виконання своїх службових обов'язків у польоті або оголошення режиму готовності, заступати на льотне чергування з рівнем алкоголю в крові, що перевищує 0,2 проміле, та вживати алкоголь під час польоту чи перебуваючи в режимі очікування [2].

Відповідно до п. 5.2.3 Правил медичного забезпечення і контролю польотів цивільної авіації України від 5 грудня 2005 року члени екіпажу не допускаються до польотів, а диспетчери – до управління повітряним рухом при виявленні у них ознак захворювання, втоми, вживання алкогольних напоїв, лікарських засобів, порушення передзмінного режиму, а також у зв'язку із закінченням терміну медичного сертифіката при відсутності піврічного медичного огляду, при ухиленні від медичного обстеження [3].

Відповідно до п. 4.20 та п. 4.21 Правил видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні від 7 грудня 1998 року, авіаційні фахівці (власники свідоцтв) не повинні використовувати права, що надаються свідоцтвами та відповідними рейтингами, перебуваючи під впливом будь-якої психоактивної речовини, що може призвести до нездатності здійснювати ці права безпечним та належним чином. При виявленні стану, пов'язаного з ризиком вживання психоактивних речовин, власник свідоцтва усувається від виконання своїх обов'язків з повідомленням у Державіаслужбу України та внесенням про це запису в свідоцтво [4].

Тобто, нормативно-правові акти в галузі цивільної авіації встановлюють обмеження для льотного й наземного персоналу авіації щодо виконання цими особами своїх функціональних обов'язків під впливом будь-якого препарату або речовини, що впливає на працездатність і може загрожувати безпеці польоту повітряного судна.

У медичній практиці речовини, що впливають на нервову систему й змінюють психіку, називають психоактивними. Під психоактивною речовиною розуміється будь-яка хімічна речовина, при одноразовому вживанні якої може змінитися настрій, фізичний стан, самовідчуття і сприйняття довкілля, поведінка або з'явитись інші бажані з погляду споживача, психофізіологічні ефекти, а при систематичному вживанні цієї речовини з'являється психічна і фізична залежність. Серед психоактивних речовин розрізняють допінги, наркотики та токсичні речовини.

Отже, законодавство України в галузі цивільної авіації встановлює заборону для члена екіпажу або диспетчера управління повітряним рухом здійснення професійної діяльності, якщо вони перебувають під впливом будь-якого препарату, що може призвести до нездатності належним чином здійснювати професійні функції і може загрожувати безпеці польотів та експлуатації повітряного транспорту. Здійснення професійної діяльності цими особами під впливом таких психоактивних речовин як: алкоголь,

наркотичні чи психотропні речовини є підставою кримінальної відповідальності.

Література

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 вересня 2016 р.: (відповідає офіційному текстові) – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2016. – 212 с.

2. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3393>

3. Про затвердження Правил медичного забезпечення і контролю польотів цивільної авіації України: наказ Державної авіаційної служби України від 5 грудня 2005 р. № 920 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0044-06>

4. Про затвердження Правил видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні: наказ Міністерства транспорту України від 7 грудня 1998 р. № 486 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0833-98>

УДК 343.7:656.2 (043.2)

Хоменко Д. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Логвиненко А. О., асистент

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ РОЗКРАДАНЬ ВАНТАЖІВ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

На сучасному етапі розвитку України відбуваються великі політичні, економічні та соціальні перетворення. Розвиток цих відносин проходить у складних умовах, які характеризуються кількісними та якісними змінами злочинності, криміналізацією різних сфер економіки. На сьогодні в економіці України залізничний транспорт залишається одним з основних. Обіги перевезень вантажів і пасажирів у період на 2016 рік підвищилися, що призвело до ускладнення криміногенної обстановки. Найбільш розповсюдженими злочинами на залізничному транспорті, за даними Міністерства внутрішніх справ, залишаються розкрадання вантажів. Тому проблема забезпечення збереження вантажів на залізничному транспорті в умовах постійного зростання перевезень, набуває важливого державного значення.

Аналіз діяльності національної поліції України свідчить, що